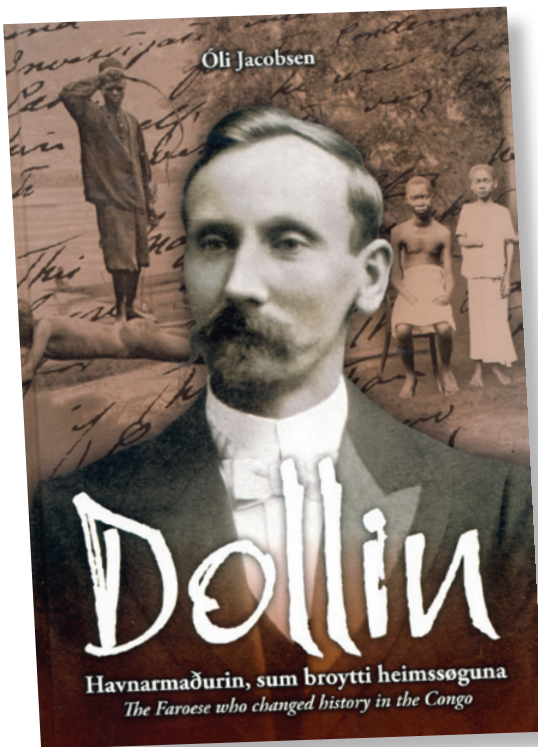

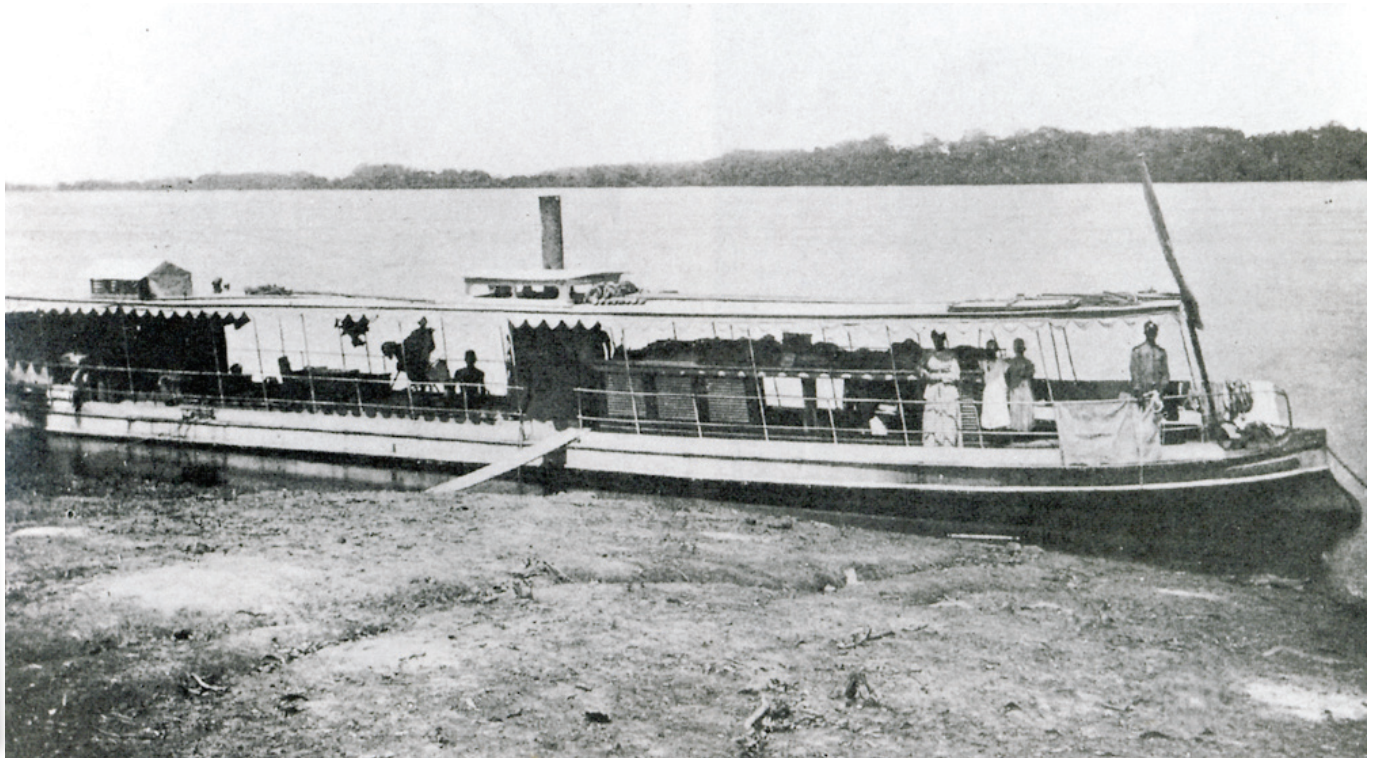
Miðvikan

Útlendskir søgufrøðingar vátta: Havnarmaðurin Dollin skapti heimssøgu í Congo

Fremstu søgufrøðingar í USA og Europa vátta, at Dollin var lyklapersónur, tá ið belgiski kongurinn Leopold 2. mátti geva Congo frá sær sum persónliga ogn í 1908

Bókin um Dollan við undirheitinum: *Havnarmaðurin sum broytti heimssøguna.* Hetta er nú váttað av søgufrøðingum

Henda søgan byrjaði, tá ið Dollin gjørdist maskinmeistari og skipari á Henry Reed í juli 1903.

1. partur

Dollin hevur verið púra ókendur fyri teir flestu føroyingar. Nøkur hava vitað, at hann var trúboðari í Føroyum 1904-1916 eftir at hava virkað í Congo eitt skifti framm-anundan.

Eisini hevur verið kunnugt, at Dollin var við í eini kanning av viðurskiftunum hjá teimum inn-føddu, og at hann hevði gjørt sitt til at bøta um hesi viðurskifti við at venda sær til bretska myndug-leikarnar.

Tað var eisini nevnt í Tingakrossi í 1904, at Dollin í 1903 hevði hildið stórfundir í Edinburgh í Skotlandi um støðuna í Congo.

Fyri nøkrum árum síðani varð hildin ein stór ferðaframsýning í norðurlandsku høvuðsstøðunum um sambandið millum norðanlond og Congo. Tá var spurt eftir, um Føroyar kundu geva nakað íkast. Men tað var hildið, at tað sum fanst, var ikki vert at taka uppá tunguna.

Sjálvur havi eg altíð hoyrt um

Dollan og hevði eisini uttan úrslit roynt at finna okkurt um hann á alnótini.

Men ein dagin í 2007 fekst av tilvild ein slóð, og hetta var byrjanin til eina gransking, sum hevur fingið fram kanska ta mest forkunnugu føroysku persónsøgu, bert grundað á tilfar frá útlenskum keldum og skjalasøvnum.

Úrslitið var triggjar Miðvikur í 2007. Framhaldandi gransking førði til fimm Miðvikur afturat í 2008. Í 2010 kom so bókin um Dollan út, og her var nokk so nógv tilfar komið afturat. Hetta váttaði niðurstøðuna um tann søguliga týðning, sum Dollin hevði.

Í heyst fekk The Brethren Archivists and Historians Network (BAHN) í Bretlandi áhuga fyri hesi søgu. Hetta er ein stovnur, sum bretska Brøðrasamkoman stendur fyri. Leiðari er Neil Dickson. Samband fekst við henda stovnin umvegis Tórð Jóanson, sum hevur gjørt doktoraritgerð um Brøðrasamkomuna í Føroyum, og sum hevur havt neyvt samband við Neil.

Hesin stovnur gevur út eitt ársrit Brethren Historical Review við greinum um søgulig evni hjá altjóða Brøðrasamkomuni.

Tórður hevur eisini í 2010 skrivað eina grein um føroysku brøðrasamkomuna. Hon finst á heimasíðuna www.brethrenhistory.org, har eisini verður greitt frá felags-skapinum.

Neil Dickson gjørdist so hugtikin av Dollanum, at hann í stundini bað meg um at skrivað ein grein um hann í hetta rit.

Henda greinin skuldi vera á “akademiskum støði”. Hetta merkir, at hon skuldi vera undirbygd við fótnotum, sum vísa hvar teir ymsu upplýsingar koma frá. Her hevur Tórður verið góður í ráðum. Innihaldið skuldi góðkennast sum trúvert av Neil sjálvum umframt av einum uttanhýsis persóni. Neil metir sjálvur, at avrikið við hesi gransking er “excellent”, framúr-skarandi.

Hetta merkir, at trúvirðið á søguni hevur fingið blátt stempul og kann standa seg við aðra søgu-

skrivning. Samstundis verður hesin parturin av søguni um Congo kend millum congoáhugað søgufólk.

Arbeiðið við hesa grein førði til enn meira gransking. Tí er nú nógv komið afturat tí, sum stendur í bókini um Dollan, og hetta váttar alt tann avgerandi týðningin, sum Dollin hevði í herferðini móti ræðustýrinum hjá Leopold 2.

Í hesi og komandi Miðviku skal verða gjørdur samandrættur av hesi søgu við serligum denti á hetta nýggja tilfarið. Her verður eisini í fleiri førum víst á, at nakað av tí, sum aðrir søgufrøðingar hava ført fram, er skeivt, og annað er ófullkomið. Orsøkin er einfalt tann, at hesir ikki hava vitað um Dollan, og so hava teir gitt. Søgumenn taka sær stórt frælsi, tá ið gitast skal.

Søgan um Dollan

Ludvig Daniel Jacob Danielsen varð føddur uttan fyri hjúnalag í Keypmannahavn 25. juni 1871.

Mamman, Sigríð, flytur aftur til Føroya, har hon verður gift við Jákup á Kamarinum, eisini kall-

aður Koppa Jákup. Dollin var ein buldrasligur fyrrur, og hann fer 18 ára gamal til Skotlands, har hann lærir til maskinmeistara og fer út at sigla. Hann kom m.a. til Amerika og Suðurafríka.

Kristindóm vildi hann ikki vita av, men eftir eitt gøtumøti í Glasgow í 1897 verður hann umvendur. Tað nýggja er, at Neil Dickson hevur funnið fram til, at samkoman, har hetta hendi, kallaðist Seamen's Bethel í Eaglesham street. Henda samkoma, har leiðarin kallaðist Alexander Gailbrath, líktist Brøðrasamkomuni nakað nógv. Dollin kom at arbeiða í hesi sjómansmissión eina tíð.

Men Dollin vildi gera meira fyri Harran, nú hann var komin til trúgv. Hann fór á Bíbliuskúla í London og vildi sleppa í “heidningalond” at virka.

Tá er tað, at Balolo missiónin í London søkir eftir einum maskinmeistara til “Pioneer”, annan av teirra bátum, sum sigldu á Congo-ánni fyri missiónina.

Dollin søkti og fekk hetta starv,